

Pszichológia

az iskolában és óvodában

Maros megyei Neveléslélektani Központ folyóirata X évfolyam/ 1 szám január 2024

Pszichológia

az iskolában és óvodában

SZERKESZTŐSEG CIME:

Targu Mures, str. Victor Babes, nr 11

E-mail: nevelislektanikozpont@gmail.com
www.cjraems.ro

Tel.: 0265211246, 0745/315-332

FŐSZERKESZTŐ:

Porkoláb Annamária

Hozzájárulók: Fogarasi Gyöngyi, Csiki Andrea,

Szász Réka, Városi Emőke, Cseh Ágnes,

dr. Pápai Annamária, Cerghedi Adriana.

FEDŐLAP, DTP: Fábíán Csaba

FOTOK:INTERNET

A felkérés nélkül beküldött képekért és
kéziratokért nem vállalunk felelőseget!

Az olvasói levelek közlésének és esetleges
rövidítésének jogát a szerkesztőség fenntartja.

A lapban megjelent cikkek

és képek bármilyen

után közlése, utánnyomása,

sokszorosítása és elektronikus tárolása

kizárólag a kiadó előzetes

engedélyével történhet.

PSZICHOLÓGIA az iskolában és óvodában

ISSN 2248-3853

www.cjraems.ro

SZÜLŐK ISKOLÁJA

3

- Ismerkedés és párkapcsolat a Z generációban

ÉLETLECKÉK

5

- Köszönöm, hogy vagy nekem! Ha gúnyolódnak a gyerekekkel a társai

OKTATÁS

7

- A holló és a róka
- Sajátos nevelési igény az oktatásban

LELKI EGÉSZSÉG

12

- A játék szerepe a kisiskolás fejlődésében
- Élménypedagógiai módszerek az oktatásban
- Tanítási drámagyakorlatok a különböző tantárgyakon belül

ISKOLAVÁLASZTÁSI PREFERENCIÁK

21

- Tanulmány az iskolaválasztási preferenciák felméréséről

ISMERKEDÉS ÉS PÁRKAPCSOLAT A Z GENERÁCIÓBAN

Fogarasi Gyöngyi pszichológus, Maros Megyei Neveléslélektani Központ

Szinte biztosra állíthatom, hogy mindazok akik serdülőkkel dolgoznak, valamilyen formában beleütköznek a serdülőkori kapcsolatok témájába. Ez nem véletlen, hiszen a serdülőkori identitáskeresés egyik alap pontja a másokhoz való kapcsolódás megélése, így elkerülhetetlen, hogy ezek a kapcsolatkeresések kisebb-nagyobb nehézséget okozzanak.

Számtalanszor éltem meg a pillanatot, amikor a serdülő értetlenül ül velem szemben az aktuális párkapcsolata, kiszemeltje miatt benne kavargó érzelmi hullámvasút miatt. Nyilván ilyenkor az a feladtom, hogy abban segítsem őt, hogy felismerje, kifejezze az érzelmeit, rendszerezze a gondolatait, ami sokszor számomra is igazi kihívást jelentett a nagymértékben átalakuló ismerkedési, kapcsolati 'szabályrendszerek' miatt.

Tudatosítanom kellett, hogy az, aki éppen velem szemben ül- a Z generáció tagja - más értékrendszerrel rendelkezik, más sémákhoz, szabályokhoz alkalmazkodik, más eszközei vannak az ismerkedésre, párkapcsolatok kialakítására.

Ha a Z generációt feltérképező kutatásokat nézzük (pl. Tracy Francis&Fernanda Hoefel, 2017), egyik fontos jellemzőként írják le az egyediségre való fokozott törekvést, a tradicionális nemi szerepek újradefiniálását, de ugyanakkor nagymértékben jellemző rájuk az érzelmi sebezhetőség elkerülése, valamint az, hogy több területen is a hozzáférést tekintik célnak a birtoklás helyett, legyen szó tárgyi javakról vagy kapcsolatokról, hogy csak néhányat említsek azok közül, amik nagy hatással vannak a Z generáció párkapcsolataira.

Eseteim során gyakran találkoztam azzal, hogy a serdülők azt preferálják, hogy a szürke zónában mozogjanak, érzelmileg elérhetetlennek, nemtörődömnek tűnjenek, miközben sokuknak pont ez a kettősség jelenti a legnagyobb érzelmi nehézséget. Sokan ürességet, elidegenedést, tapasztalnak meg emiatt, mások kifejezetten szórakoztatónak tartják az így átalakult ismerkedési, randizási lehetőségeket. Az aktuális ismerkedési szokások, párkapcsolati építés témáját kutatva ilyen kifejezésekbe ütköztem, mint a *ghostingolás*, *soft ghosting*, *morzsázás*, *tengeralattjárózás*, *talking*

stage, situationship kapcsolat, hasidating, amik a serdülők számára egyáltalán nem voltak újszerűek, sokan éltek már át hasonló helyzeteket, ezért is tartották fontosnak az érzelmi elérhetetlenség gyakorlását, mint védekezési mechanizmust.

ghostingolás: se szó se beszéd, semmi magyarázat nélkül eltűnik, egy amúgy ígéretesnek tűnő ismerkedés kellős közepén

soft ghosting : vagyis puha ghosting, nem tűnik el egyből teljesen, de nem kezdeményez beszélgetést, nem keres, néha emojikkal esetleg még reagál

morzsázás: annyi figyelmet nyújt a másinak, amitől ő azt hiszi, hogy kialakulhat ebből valami, általában több ideig tart, amíg felismerhető, hogy ebből nem lesz kapcsolat

tengeralattjárózás: gyakorlatilag sorozat ghosting, néha újból felbukkan, majd eltűnik

talking stage: kezdeti ismerkedési szakasz, főként online zajlik, gyakran itt leáll a kapcsolat, sokan párhuzamosan több személlyel is gyakorolják

situationship kapcsolat: nehezen értelmezhető, nem definiált kapcsolat, nincs benne elköteleződés

hasidating: elmegy randizni, úgy tűnik aktívan részt vesz a kapcsolat építésében, de valójában teljes bizonytalanság lengi körül.

A saját iskolámban szerettem volna felmérni az ismerkedési, párkapcsolat építési szokásokat a Z generációs diákok körében. Háromszáz diák válaszolt az online kérdőívre névtelenül, 15 és 18 év közöttiek. A kérdőívek kiértékelése az alábbiakat mutatja:

- A serdülők 43%-a ismerkedik közösségi oldalakon, de azoknak is, akik buliban vagy más eseményen ismerték meg a számukra vonzó személyt 72,7%- a az online térben veszi fel a kapcsolatot a kiszemeltjével
- Ugyancsak 72 százaléka válaszolt igennel arra, hogy a kapcsolat elején létezik egy online talkig stage, ami 52,4 százalék esetében hetekig tart
- A serdülők 45,5 százaléka azért akar ismerkedni, hogy elüsse az időt, elkerülje az unalmat, a femmnaradó résznek is csak 70,05 százaléka szeretne kapcsolatot.
- A már kialakult kapcsolatokról pedig 27,3 százaléka mondja azt, hogy nagyrészt az online térben zajlik
- A serdülők 25 százaléka választja a soft ghosting módszert, amennyiben úgy érzi nem működik egy kapcsolat és 13,6 százaléka alapoz a teljez ghostingra, akár le is tiltja semmilyen magyarázat nélkül az adott személyt a közösségi oldalakon

A kutatás rávilágított arra, hogy amennyiben a serdülők párkapcsolatai, ismerkedési szokásai így alakultak át, nekünk, segítő szakembereknek is már nehézségekkel kell szembenéznünk a velük való munka során.

Támogatni kell őket abban, hogy felismerjék a jelekből a másik szándékát, de ugyanakkor ne abban erősítsük meg őket, hogy ezekben a játszmákban aktívan részt vegyenek. Segítsük őket abban, hogy az elidegenedés, érzelmi elérhetetlenség helyett helyezték előtérbe a közeledést, reális kapcsolódást, tudják vállalni a sebezhetőséget, ne kerüljék görcsösen az érzelmi sérüléseket, hiszen ez egy aktív tanulási folyamat, ezek a minták rögzülhetnek. Fontosnak tartom a nyílt, őszinte beszélgetéseket, az énközlés előtérbe helyezése ebben az esetben is pozitív hozadékkal bír.

KÖSZÖNÖM, HOGY VAGY NEKEM! HA GÚNYOLÓDNAK A GYEREKKEL A TÁRSAI

Csiki Andrea pszichológus, Maros Megyei Neveléslélektani Központ

Hol volt, hol nem volt, inkább volt, mint nem volt, sőt, biztos, hogy volt egyszer egy kislány, aki nagyon kicsike volt. A hivatalos neve szerint Gál Annának hívták, de a termete miatt mindenki Icinkepicinkének szólította.

– Szia, Icinke! – üdvözölték az osztálytársai.
– Picinke hol van, te Icinke, nem tudod? – így folytatták.

Anna minden nap szomorú volt emiatt. Már belefáradt abba is, hogy figyelmeztesse az osztálytársait vagy barátait a gúnyolódás miatt, inkább titokban sírt, amikor senki nem látta.

Egy meleg őszi napon kiment a sétányra kutyát sétáltatni és ott találkozott egy másik kislánnyal, aki magányosan ült a járda szélén és fejét eltakarva, halkán sírt.

Anna nem tudott közömbös maradni, arra gondolt, hogy megpróbál segíteni az ismeretlen lányon.

– Szia, Anna vagyok! Ne vedd tolakodásnak, de nagyon megsajnálalak, amint megláttam, hogy itt sírsz a földön! Szeretnék segíteni neked legalább annyival, hogy meghallgatlak! Tudd, hogy nem vagy egyedül!

Az ismeretlen lány csodálkozóan nézett fel rá és egyhangúan rávágta:

– Mindegy. Nem fontos.

– Minden fontos, ami velünk és körülöttünk történik! Én is gyakran sírok, mert bántanak és gúnyolódnak velem a társaim. Hidd el, tudom, mit jelent szenvedni!

– Annyira furcsa ez nekem, hogy figyelsz rám és segíteni próbálsz! Jól esik, hogy mellettem vagy ezekben a nehéz percekben. Azért szomorkodom, mert engem így neveznek az osztálytársaim:

Fehérke vagy Hópihe. Ez mindig emlékeztet arra, hogy valóban túlságosan fehér a bőröm színe. Tulajdonképpen albínó vagyok. Sok kínos helyzetet kellett végighallgatnom emiatt az évek során.

– Én inkább arra vagyok kíváncsi, hogy hívnak téged rendesen! – sóhajtozott Anna.

– Á, bocsánat! El is felejtettem bemutatkozni. Az én nevem Dórka.

– Dórka, nézd csak! Van egy szép meglepim számodra! Hunytd be a szemed, lazíts fel és próbáld megnyugodni! Bízz bennem!

Anna megfogta Dórka kezét és lassan simogatni kezdte vele Hopi nevezetű kutyáját.

– A kutya az ember legjobb barátja, úgyhogy ne érezd magad egyedül! A felnőttek azt szokták mondani, hogy ez amolyan terápia. Jót tesz a szívünknek, lelkünknek!

– Valóban, kedves Anna! Tanultam vallásórán, hogy a lélek a mi hozzátartozó részünk. A léleknek köszönhetjük, hogy vannak érzelmeink, gondolkodunk és emlékezünk. A lélek segít minket például abban, hogy elképzeljük: a tengeren vagy a hegyekben vakációzunk és boldogok vagyunk úszás vagy túrázás közben!

– Én azt képzelem el, hogy az anygalka teljesíti a legnagyobb kívánságom, hoz nekem egy beszélő babát, melynek csillogó piros lesz a ruhácskája! Ha én azt mondom neki, hogy „Szeretlek!”, ő is ugyanezt mondja vissza.

– Ó, be szépet kívántál, remélem teljesülni fog! – áradozik Anna.

– Tudod, annyira jó lenne szép szavakat is hallani, nemcsak gúnyolódást! – álmodozott hangosan Dóra.

– Elhiszem neked!

– Tudd meg, jobban érzem magam a kutyasimogatásnak köszönhetően! Köszönöm neked!

– Szívesen osztottam meg veled azt a szeretetet, amit Hopi kutyámtól kapok.

– Te igazán jószívű lány vagy, Anna!

– Boldog vagyok most, mert megismerhettelek téged! Engem is bántalmaznak a társaim az alacsony termetem miatt. Icinkepicinkének neveznek. Olyan rossz érzés, mintha még óvodás lennék! – mesélte Anna.

– Tudod mit? Szeretném, hogy barátnők legyünk! Egymást támogatjuk és elfogadjuk.

Mit szólsz? – javasolta Dóri.

– Nagyszerű ötlet! Köszönöm, hogy az új barátnőd lehetek! – örvendezett Anna.

– Az Istenkénk segít az embereknek, hogy találkozzanak! - egészítette ki Dóra.

– Így van, Anna! Ő tudja, hogy szükségünk van egymásra!

Anna és Dóra, a két új barát, megölelték egymást és megfogadták, hogy vigyáznak a szépen virágzó barátságukra.

Te is úgy viselkedj minden helyzetben, kedves olvasó/mesehallgató, ahogyan szeretnéd, hogy veled bánjanak! Törekedj mindig a jóra, hiszen az élet meghálálja neked!

A HOLLÓ ÉS A RÓKA

Szász Réka, tanítónő

A holló egy darab húst zsákmányolt, és felszállt vele egy fára. A róka megkívánta a húst. Odament a fa alá, s megszólalt:

- Ej, te holló, ahogy így elnézlek, elgondolom: alakod, szépséged után király is lehetnél! Az is lennél bizonyosan, hogyha volna hangod.

A holló kitéapta csőrét, s ahogy a torkán kifért, rikácsolni kezdett. Leesett a hús a földre. A róka felkapta, és így szólt a hollóhoz:

- Hej, te holló, hogyha még eszed is volna, bizony király lennél!

1. Kik a mese szereplői?

2. Kösd össze a kijelentéseket a megfelelő szereplővel!

egy darab húst zsákmányolt
felszállt a hússal egy fára
megkívánta a húst
megszólalt
kitéapta csőrét
rikácsolni kezdett
felkapta a húst

--	--	--	--

--	--	--	--

3. Csoportosítsd a holló és a róka tulajdonságait a számok segítségével! (A számokat az előző feladat téglalapjaiba írd!)

1 hiszékeny
2 ravasz

3 hiú
4 ostoba

5 hízelgő
6 csalafinta

7 meggondolatlan
8 furfangos

4. Másold le a róka által mondottakat!

5. Fejezd be a megkezdett mondatokat!

A holló egy darab húst zsákmányolt, és _____

A holló kitátotta csőrét, s _____

6. Keresd ki a meséből a szavak megfelelőit!

szerzett _____

felrepült _____

kinyitotta csőrét _____

lepottyant _____

felvette _____

7. Másold le szótagolva a mese első bekezdését!

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNY AZ OKTATÁSBAN

Városi Emőke – pszichológus, Maros Megyei Neveléslélektani Központ

A sajátos nevelési igényű gyerekek (SNI) száma, mind világszerte, mind Romániában is növekedő tendenciákat mutat, ami azt jelenti, hogy az SNI gyerekek száma az oktatásban is folyamatosan növekedik. Gyakran halljuk, hogy régebb nem létezett SNI és most milyen sok SNI gyerek van. Erre a lehetséges magyarázatok nagyon széles körűek, ugyanis régebb nem biztosítottak olyan mértékű szakképzési lehetőségeket, mint manapság, valamint a diagnosztika is kezdetleges fázisokban volt és az oktatás is tantárgy- és ismeretközvetítés központú volt. A gyerekek lemaradásai vagy nehézségei csupán a „nem tanul” magyarázatot, és a nehézségeikre válaszul megjelenő tünetek (szorongás, figyelemfelkeltő viselkedésük, figyelem elterelődése, a hiányos jegyzetek stb.) miatt pedig a „figyelmetlen”, „csintalan” gyerek címkéket kapták, illetve akik nagyon alulteljesítettek, azok osztály vagy évismétlők lettek.

További lehetséges magyarázatok: a felgyorsult életritmus, a sokoldalú ingerözön, a megnövekedett digitális fogyasztás, a folyamatosan változó körülmények és elvárások, a leszűkült mozgáslehetőség, a szocializációs színterek és lehetőségek csökkenése, a stressz, az

ingerszegény és a szociálisan hátrányos környezet megnövekedése, a genetikai örökség és sok más megfogható vagy megfoghatatlan magyarázat húzódhat mögöttük. A tudomány fejlődése ellenére sem lehet még mindig pontosan tudni a kiváltó okokat.

Tekintve csupán a DGASPC 2023-as nyilvántartását és kimutatását, március 31-én 80019, míg 2023 június 31-én már 81328 fogyatékkal élő gyerek szerepelt a nyilvántartásukban, ami úgyszintén rohamos növekedési tendenciát mutat.¹

Mindezen okokból kifolyólag az oktatásban is úgy törvénykezés szinten, fejlesztési lehetőségek kidolgozása szintjén, szakemberek biztosítása szintjén, pedagógusok számára képzések biztosítása szintjén egyaránt jelennek meg inklúziót és esélyegyenlőséget biztosító törekvések. Annak ellenére, hogy még kezdetleges fázisban vagyunk, ugyanis a jelen helyzetben alakulóban vannak a törvények, nincs minden iskolában logopédus, fejlesztő tanár, pszichológus, iskolai tanácsadó, infrastruktúra, felszereltségi hiányosságok vannak, az osztályokban nagy a diákok létszáma, zsúfolt a tananyag, helyzetünk sokkal jobb már, mint 10-20 évvel ezelőtt.

¹Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de șanse. Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copiilor și Adoptii.

Date statistice copii și adopții. 2023 Letöltve: 2024.01.09
<https://copii.gov.ro/1/date-statistice-copii-si-adoptii/>

A korai fejlesztés és diagnosztika fontossága

A korai felmérések és fejlesztések preventív jellegűek és bár nem kötelezőek, érdemes felkeresni azokat a szakembereket, akik nyomon követik a gyerek fejlődését. Amennyiben fejlődési eltérések mutatkoznak, fejlesztéssel már óvoda-, iskolakezdés előtt sok minden fejleszhető, kiküszöbölhető. Korai fejlesztési módszerek: a TSMT (Tervezett Szenzomotoros Tréning), Vojta terápia, Ayres terápia, Dévény-módszer, ABA Terápia, gyógytorna, korai logopédia, Alapozó torna (5 éves kortól) stb.

A diagnosztika felállítása fontos kiindulópont az elfogadásban és a célirányos és hatékony fejlesztésben bármilyen életszakaszban.

SNI tanulók az iskolában

A jelenlegi törvények szerint (Ordin comun nr. 1985/1305/5805/2016), ahhoz, hogy egy gyerek SNI tanuló legyen, a szülőknek kérvényezniük kell (45.Cikk) a CJRAE keretén belül a sajátos nevelési igény bizonylatot („Certificat de orientare școlară și profesională pentru copiii cu cerințe educaționale speciale sau pentru copiii fără cerințe educaționale speciale, nedepasabili din motive medicale”), ami a 90. Cikk (3) az adott tanulási ciklusra vonatkozik (Előkészítő-IV, V-VIII, IX-XII). Amennyiben a gyerek más tanulási ciklusba kerül, az adott iratot ismét kell kérvényezni. Ugyanez áll fenn, akkor is, ha módosul a diagnosztika.²

Ezt követően, a szülő az iskolában kérvényezi az adott irattal a gyerek nyilvántartását.

Romániában az SNI tanulók jogait és juttatásait szabályozó előírások a következő törvényekben találhatóak meg:³

- Ordin comun nr. 1985/1305/5805/2016 din 4 octombrie 2016
- Legea învățământului preuniversitar 198/2023
- Ordinul 5574/2011 Metodologie privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe

educaționale speciale integrați în învățământul de masă

- Ordinul ministrului Educației Naționale nr. 3.124/20.01.2017 privind aprobarea Metodologiei pentru asigurarea suportului necesar elevilor cu tuburări de învățare

Az SNI tanulók szempontjából különösen fontos a tanulási folyamatban és a tanulmányai előrehaladásában a család-pedagógusok-szakemberek szoros közreműködése, nem helyettesítve, hanem kiegészítve egymást.

Mivel segíthetjük az SNI gyerekek sikeres inklúzióját?

- Egyéni fejlesztéssel, tanácsadással.
- Tantervi adaptálással, a segédanyagok és segédeszközök biztosításával: pl. diszkalkulia esetén a számológép, diszlexia/diszgráfia esetén ábrák, vázlatok, jegyzetek stb.
- Tematikus csoportfoglalkozásokkal: támogató csoport, önismereti csoport, önbizalom fejlesztés, kommunikációs készségek, pályorientáció stb.
- Extrakurrikuláris tevékenységekkel, ahol más képességeiket is érvényesíthetik és kamatoztathatják.
- Csapatépítő tevékenységekkel, ez által könnyebben megtalálják a helyüket az osztályközösségben.
- Önmagunk fejlesztésével, nyitottsággal és szeretetteljes elfogadással.

Mindezek végső célja, hogy a gyerekek a saját ritmusukban, képességeik szerint tudjanak hatékonyan tanulni és előrehaladni, ez által elkerülve az iskolai kudarcokat és biztosítva, hogy a tanulás és az iskola számukra is sikerélmény legyen.

„Az egész több, mint a részek összessége.”

(Arisztotelész)

² Szükséges iratok, típusnyomtatványok:
<https://www.cjraems.ro/seosp/INFORMAREseosp-NOU2023.pdf>

³ 2024.01.09 - érvényben lévő törvények.

Könyvészeti:

- Bartók, É. (2017). *Copilul dislexic- o responsabilitate comună. Ghid destinat cadrelor didactice și părinților copiilor cu tulburări de învățare.* (TSD). Tîrgu Mureș
- *Ordin comun nr. 1985/1305/5805/2016 din 4 octombrie 2016* Letöltve: 2024.01.09 <https://copii.gov.ro/1/wp-content/uploads/2020/09/ORDIN-1985-1305-5805-2016-Metodologia-privind-evaluarea-si-orientarea-scolara.pdf>
- *Legea învățământului preuniversitar 198/2023* Letöltve: 2024.01.09 https://edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99iere/Minister/2023/Legi_educatie_Romania_educata/legi_monitor/Legea_invatamantului_preuniversitar_nr_198.pdf
- *Ordin: 5574 din 7 octombrie 2011. Metodologie privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă.* Letöltve: 2024.01.09
- https://www.edu.ro/sites/default/files/fi%C8%99iere/Invatamant-Preuniversitar/2016/special/ORDIN%205574_2011_Ordin_si_Metodologie_servicii_sprijin_educa%C5%A3ional_tinerii_CES_integra%C8%9Bi_%C3%AEn_%C3%AEnv_de_mas%C4%83.pdf
- *Anexă la OMEN nr. 3.124/20.01.2017 privind aprobarea Metodologiei pentru asigurarea suportului necesar elevilor cu tulburări de învățare.* Letöltve: 2024.01.09 https://www.edu.ro/sites/default/files/Anexa%20OMEN%20nr%203124_TSI.pdf
- Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de șanse. Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copiilor și Adopții. *Date statistice copii și adopții. Situație copii cu dizabilități aflați în evidențele Serviciilor de Evaluare Complexă ale DGASPC 31.03.2023, 30.06.2023* Letöltve: 2024.01.09 <https://copii.gov.ro/1/date-statistice-copii-si-adoptii/>

A JÁTÉK SZEREPE A KISISKOLÁS FEJLŐDÉSÉBEN

Cseh Ágnes tanító, Marosvásárhelyi Művészeti Főgimnázium

„A tanár legfőbb művészete felébreszteni az örömet a kreatív kifejezésen és tudáson keresztül.” Albert Einstein

A XXI. század elején, a multimédia világában a gyerekeknek egyre színesebb és mozgalmasabb ingerre van szükségük ahhoz, hogy bármi is lekösse a figyelmüket. A televízió, a számítógép élménydús világa válasz erre az igényre, de ugyanakkor a koncentráció, a kommunikáció, a szocializáció hiányához vezethet. Kévszámú gyerek képes hosszabb ideig koncentrálni valamire, könnyen elfordulnak az adott tevékenységtől, anélkül, hogy befejeznék azt és máris egy másikba kezdenek bele. A számítógép és a televízió nem jelent vetélytársat, nem kell alkalmazkodni hozzá, tehát a szociális készségek területén is sérülnek a gyerekek: nem tudnak együtt dolgozni társaikkal, alkalmazkodni egymáshoz, engedni a másik óhajának, elképzelésének. Gyakori a civakodás, a vitatkozás, az ingerültség, a türelmetlenség, ami legtöbb esetben verekedésbe fullad. Ezek alapjai nagyon sokszor a kommunikáció hiánya, az önzés és a tolerancia alacsony ingerküszöbe.

Mivel a gyerekek szívesen játszanak, a játék egy nagyon jó fejlesztési lehetőség. A játékszabályok megjegyzése és tiszteletbe tartása fejleszti a gyerekek memóriáját, megfigyelőképességét, koncentrációját. A játék sikere érdekében a gyerekek verbális és nonverbális kommunikációja is fejlődik. A közösségi játékelmény lehetőséget ad az osztálytársak jobb megismerésére, megértésére és elfogadására, az együttdolgozásra, a csoportszellem kialakítására.

Az osztálytermi vagy szabadtéri játékok motiváló ereje kihat a tanulás teljes folyamatára, kellemes hangulatot teremt a tanítási órákon is. A különböző részképességek fejlesztése pedig segíti a tanulás teljes folyamatát.

A tanítási dráma alapvető fontosságát az a tény jelenti, hogy aktivizálja a gyereket, motiváló erőként hat rá, folyamatosan fenntartja a spontán figyelmét, erkölcsi és esztétikai nevelő hatása van. Úgy oktatói mint nevelői célok elérésére is igen alkalmas lehet. Különböző területeken lehet használni de talán a legelterjedtebb az anyanyelvi órák keretén belüli alkalmazása: szókinccsbővítésre, ismeretközlésre, a történet mondanivalójának a megértésére, időrendi, logikai kapcsolatok elsajátítására, kommunikációs készség fejlesztésére és nem utolsósorban a játék örömeinek a megtapasztalására. Ugyanakkor markáns szerepe lehet a magyaryelv tanításán kívül a matematika órán, a román órán vagy a történelem tanításában is.

2013-ban megváltozott az I-IV. osztályos tanulók kerettanterve, nemcsak ami az órák számát illeti, hanem új tantárgyak kerültek be: személyiségfejlesztés, ének-zene és mozgás, játék és mozgás. Ezáltal bővült a lehetőség olyan tevékenységek szervezésére, melyek bevonják a dramatikus játékokat a motiváció felkeltésére, az aktív részvételre, az órák vonzóbbá tételére.

A kisgyermek dramatikus fejlődése

"...a játék önmagában nem gyógyít, de a játék által nyújtott helyzetek lehetővé teszik az érzelmek jelképes átélését, a konfliktusok megoldását a képzeletben...."(Gabnai, 1995:66)

Az ember közösségben való léte és a drámajáték vagy színpadi szereplés fejlődéslélektani szempontból egy helyről gyökereznek.

Az *egy-másfél éves* gyerek megismétli azt a mozgást vagy hangot amiért jutalmat, simogatást, mosolyt kapott jutalmul. Rájön, hogy "színpadon van". (Gabnai, 1995)

A gyermek első szerepei két éves korban jelentkeznek, amikor már nem csak utánozza a környezetében élő személyek, elsősorban szülei cselekedeteit, hanem úgy kezd viselkedni, mint azok.

A szerepjáték korszaka három éves korban kezdődik el, amikor bevonja társas játékaiba szüleit, testvéreit. Ez már a társas kapcsolatok próbálgatásainak a kora.

Négy éves korában a gyermek már megszemélyesíti az általa elképzelt figurákat, kitalál magának barátokat. Ekkor már különböző érzelmi állapotokat is képes eljátszani, melyek ellentétesek is lehetnek.

Hat-hét éves korig már megérti a szerepek közötti összefüggéseket, ekkor már színházat is lehet vele játszani: megtanulja a játék szabályait, kinek mi a szerepe, a szereplők sorrendjét. A környezetében levő tárgyak, ruhák is a dramatikus játék részévé válnak, jól tud már bábokkal is játszani.

Az előkészítő és I. osztályban a gyermek a játék által ismeri meg a világot. Szívesen improvizál, bárkit bevesz

játékába, ami természetes, valóban az, amit játszik.

II.-III. osztályban folytatódik az improvizáció, de bővül a témák száma és beleszövi saját tapasztalatait, a drámajátékoknak most már van eleje és vége. A játék közösen zajlik, még nincs nézője a szereplésnek. Ebben a korban jelenik meg

az írott szöveg alapján történő játék, de ezt a reprodukált játékot inkább nagyobb gyerekeknél lehet hatékonyan alkalmazni.

A IV.-VI. osztályban átalakul az improvizáció, felébred a gyermekben az önérvényesítés vágya, kritikussá válik, nő a csoport jelentősége, követelménnyé válik a konfliktus, szerkezetet kap a játék, és a jónak kötelező módon le kell győznie a rosszat. (Gabnai, 1995)

Készség- és képességfejlesztés a szabályjátékok segítségével

A gyermekek kisiskoláskori érzékenysége és nyitottsága a dramatikus játékokra, szabályjátékokra lehetőséget ad a világ és önmaguk könnyebb megismerésére, tudatosítására, megkönnyíti a mindennapi kapcsolatfelvételt és kapcsolattartást. A jól alkalmazott szabályjátékok nem csak az önismeretet segítik, hanem fejlesztik az önálló gondolkodást - , az alkotóképességet, a saját testén, térben, időben való tájékozódást, a gyerek mozgását és beszédének tisztaságát. A különböző érzékszervi fejlesztésekre nagyszerű lehetőség adódik az előkészítő osztályban, segítve, biztosítva a későbbi sikeres olvasás-írás tanulását.

1. Látásfejlesztés (Gabnai, 1995)

Figyeljék meg és ismerjék fel a térben a különböző színeket, vonalakat, formákat. Figyeljék meg és határozzák meg önmaguk és társaik helyzetét és fogalmazzák meg azt.

Mit jelent az, hogy: sárga irigység, zöld a méregtől...?

Kacsintójáték

Kettős körben helyezkednek el a gyerekek, a belső kör guggol, a külső kör áll és hátra tett kézzel csak az előtte guggoló gyereket nézheti. A külső körben egy gyereknek nincs társa. A kacsintó a belső körben lévők valamelyikének kacsint, aki megpróbál megszökni a társától. Ha ez sikerül az egyedül maradt gyerek lesz a kacsintó.

Titkos karmester

A gyerekek körben állnak. Egy közülük kimegy a teremből, a többiek eldöntik ki lesz a karmester.

Neki az a feladata, hogy lassú mozdulatokat tegyen, a többiek pedig utánozzák őt. A bejövő játékosnak ki kell találnia ki a karmester.

2. Hallásfejlesztés (Gabnai, 1995)

Hallgassák meg a környezet hangjait (osztály, folyosó, külvilág) nyitott és csukott szemmel: koccanásokat (üveg-üveg, üveg-fa stb.), suhogásokat (bársony, selyem...), különböző hangokat (cipzár, órafelhúzás, ajtócsapódás, sóhaj, taps, cuppogás, csoszogás). Ide tartozik a zenehallgatás csukott szemmel, amit majd le kell rajzolni a hallottak alapján.

3. Ízlelés fejlesztése

Gyümölcsöket ismerjenek fel csak ízlelés alapján, majd válaszoljanak a kérdésekre:

Hol érezzük a sót, az édeset, a savanyút, a keserűt, a csipőst? Milyen lehet a savanyú ábrázat?

4. Szaglás fejlesztése

Ismerjék fel a fűszereket szaglás alapján: bors, őrölt kávé, köménymag, petrezselyemzöld.

Válaszoljanak a kérdésre: milyen a friss újság szaga? (fogkrém, citrom, kölni, virág, cipőkrém, festék)

Játék: Vadászkutya (sajt vagy frissen őrölt kávé megtalálása a teremben szaglással)

5. Tapintás fejlesztése

Ismerjék fel a tárgyakat bekötött szemmel, majd nevezzék meg azokat.

Ismerjék fel társukat arcának tapintása által.

Gyurmázzanak csukott szemmel, majd mondják el azt, hogy így akarták-e elkészíteni.

Rajzoljanak, írjanak behúnyt szemmel.

6. Játékok az együttműködés fejlesztésére (Pölös, Kovács, 2011)

Pohárpiramis

Műanyag vagy papírpoharakból piramist kell építeni. Ha leesik valamelyik, újra kell kezdeni.

Alakítsatok magatokból

A játékosoknak a kért alakzatot kell kirakniuk önmagukból. pl. kör, négyzet stb.

Színcsere

Minden csapatnak van egy színe és egy háza, mikor a játékvezető két szín nevét mondja a két csoport helyet cserél. Amelyik csapat tagjai hamarabb beértek a másik szín házába az nyer pontot.

ÉLMÉNYPEDAGÓGIAI MÓDSZEREK AZ OKTATÁSBAN

dr. Pápai Annamária pszichológus, Maros Megyei Neveléslélektani Központ

„Az élménypedagógia feladata, hogy visszaadja az élet számára a titkot, ami a modern világban eltűnőben van.” (Kurt Hahn)

A jelenkor tanulói megváltozott igényekkel, képességekkel, készségekkel kerülnek be az tanügyi nevelés rendszerébe, mint az előző generációk. A megváltozott igények, az újszerű kompetenciák a pedagógusoktól is megújulást várnak. A tanulók egyre több időt töltenek az internet világában, az itt szerzett tapasztalataik pedig nagyban kihatnak az életükre, a megszerzett ismereteken túl többek között szociális-társadalmi kapcsolataikra, erkölcsi normáikra, ezért az iskola felelőssége egyre nagyobb a hiteles szociális kompetenciák fejlesztésében.

Az élményalapú, tapasztalati tanulásra építő módszerek a közvetlen tapasztalat hatékony formáló erejét használják fel, és a szubjektív megélés feldolgozásával teszik az élményeket, a tanulás folyamatát és eredményeit hosszútávon is maradandóvá. A megélt élmény meglepetést és változatosságot is rejt egyidőben. Az élményeket

pont olyan gyorsan szerte lehet foszlatni, mint ahogyan gondolkodás nélkül meg is lehet rendezni.

Az élménypedagógia az élményt, a közvetlen tapasztalatot használja a tanulás alapjául. Kiindulópontja maga az élmény, ennek feldolgozása, reflexiója, megtapasztalása következtében válnak felismeréssé az átélt cselekvések. Az élménypedagógia módszere magába foglalja az aktív tanulási folyamatokat, amely sokkal jobban megfelel az emberi megismerés sajátosságainak, alkalmazkodva a megváltozott szociális és tanulási körülményekhez, újabb és újabb kihívást generálva az érintettek körében (Liddle, 2008). Felderítő, megismerési vágyra épít, ami a tanulók élethez elválaszthatatlanul hozzátartozó, ellenállhatatlan készítés. A módszer hatékonysága abban rejlik, hogy különféle vizuális, auditív, kinezetikus tanulási stílusokat alkalmaz, illetve kiválóan

kombinálja mindezeket, miközben kihasználja a csoportfolyamatok alakulásának kedvező tényezőit, és a kockázati lehetőség kizárása helyett a megfelelő kezelést választja (Földes, 2009). Az élmények képezik az alapját a tudatos tanulásnak, tanításnak. A feldolgozás az, ami segít abban, hogy, az élmények eredményekké, felismerésekből tapasztalatokká váljanak. Az élménypedagógiás módszereket használva a feldolgozás során az átélteket átvisszük a résztvevők élethelyzeteibe, kivetítjük a mindennapjaikra, és új célokat fogalmazunk meg általuk. Az élménypedagógiai módszert a tudatosítás és a reflexiók különböztetik meg az más mindennapi élményektől a pusztá, megbeszélés nélküli kalandoktól. Az itt vázolt élménypedagógia fogalom a résztvevőknek meghagyja a választás lehetőségét, hogy milyen feladatokban, milyen mértékben vesznek részt, mennyire teszik ki magukat a társas kapcsolatokban való részvételnek. A módszer során a szabad döntés jogának mindvégig meg kell maradnia. Ami a közösséget illeti a módszerek a tanulókat összetartásra, egymás félelmeinek az észrevételére és közös leküzdésére, egymás segítségére ösztönzik. A gyakorlatok során lehetőség nyílik arra, hogy a tanulók új szerepeket, magatartásmódokat próbáljanak ki, fejlődjön önismeretük, és képesek legyenek, felismeri a csoportban betöltött szerepüket, hogy felismerjék, mindenki hasznos tagja a csapatnak, és együtt sokkal több dolgot tud véghezvinni a közösség, mint az egyének külön-külön.

Élménypedagógiai gyakorlatok

A szabályok felállítása az öt ujjas szerződés módszerével

Az öt ujjas szerződés lényege, hogy a tanulókkal közösen felállítsuk a csoportszabályokat. A vezető egy nagy lapot helyez a csoport elé úgy, hogy mindenki által jól látható legyen, megkér valakit a csoportból, hogy rajzoljon egy nagy kézlenyomatot. A kézlenyomat öt ujját azokat a legfontosabb elveket, amelyeket a csoportos munka során fontos betartani. A csoportvezető rámutat rendre mindenik ujra és megkérdezi a gyerekeket, hogy melyik ujj esetében milyen szólásmondásokat, jelentéseket ismernek. Ez után a csoportvezető elmondja és ráírja a lapra, hogy melyik ujj milyen értéket képvisel a csoportmunka során. Az ujjak a következő értékeket szimbolizálják: a kisujj: biztonság, gyűrűsujj: elköteleződés, középső ujj: tisztelet, mutatóujj: felelősségvállalás, hüvelykujj: pozitív hozzáállás.

A kisujj- biztonság: A kisujj legfőbb tulajdonsága, hogy kisebb, mint a többi és egy kicsit el is különül a többitől. A szerződés során ez arra utal, hogy jobban figyeljünk az elesettekre, kisebbekre és azokra, akik kirekesztettnek érzik magukat. „Olyan egyedül van, mint a kisujjam.” közmondás is pont erre próbál rávilágítani,

A gyűrűsujj – elköteleződés: A gyűrűsujjünkön a gyűrűnket szoktuk hordani, ami az elköteleződés szimbóluma. Konkrétan azt jelenti, hogy a tevékenységek során megpróbálunk teljes mértékben jelen lenni, nem foglalkozunk más dolgokkal, nem késünk és részt veszünk mindenben, amiben csak tudunk.

Középsőujj – tisztelet: A középső ujjunkkal könnyedén tudunk tiszteletlenséget kifejezni, megbántani másokat. Ez az ujjunk arra emlékeztet, hogy mennyire bántó lehet, ha nem adjuk meg egymásnak a tiszteletet. A csoporton belüli tisztelet azt jelenti, hogy egymást végig hallgatjuk, nem mondunk értékítéleteket egymásról és legfőképpen tiszteletben tartjuk azt a tényt, hogy mindannyian mások vagyunk és másképp élünk meg dolgokat.

Mutatóujj – felelősségvállalás: Amikor másokat hibáztatunk, saját sikertelenségeink miatt akkor ujjal mutogatunk. Tulajdonképpen nem vállaljuk a felelősséget a tetteink miatt. Míg egy ujjal másra mutogatunk, addig három másik ujjunk önmagunk felé mutat. Ezért a helyzetek és problémák megbeszélése közben mindig érdemes először saját magunkra koncentrálni és megkérdezzük sajátmagunktól, hogy mit tehetnénk ahhoz, hogy a jövőben jobban alakuljanak a dolgok.

Hüvelykujj – pozitív hozzáállás: Feltartott hüvelykujjunk – like – az elismerésünket fejezi ki, azt, hogy valamivel egyetértünk, valami tetszik nekünk. A csoportok akkor tudnak együtt jól működni, ha a tagok támogató és biztató légkört alakítanak ki egymással.

Miután a csoportvezető bemutatta az ujjak jelentését megkérdi a résztvevőket, hogy mindenki egyetért az öt irányelvvel, és ha igen kézfeltartással

jelezzék. Ezután mindenki a nagy flipchart lapon aláírja a szerződést.

Toronyépítés

A gyakorlat célja a csoporton belüli kohézió építése, erősítése. A résztvevők feladat, hogy 4-5 fős csapatokban a rendelkezésükre álló anyagokból építsék fel a lehető legmagasabb önmagában is megálló tornyot. A csoportvezető elmondja a feladatot és megmutatja a résztvevőknek a rendelkezésükre álló anyagokat, eszközöket. Minden csapatnak 5 perc áll rendelkezésére, hogy megbeszéljék a feladat kivitelezésének módját, az eszközöket és az anyagokat csak a tervezési idő lejárt után kapják meg. Minden csapat ugyanazokat az anyagokat és eszközöket kapja meg. A lehetséges anyagok listája: hurkapálcák, 35 szál spagetti, makaróni, wc papír gurigák, gyurmaragasztó, de elképzelhető bármilyen más eszköz is, amit a csoportvezető hasznosnak talál. Akár a résztvevők cipőiből is lehet tornyot építeni. A csapatoknak 15 perc áll rendelkezésükre a torony megépítésére. Az a csapat nyer, amelyik a legmagasabb tornyot építi és a toronytámasztás nélkül megáll legalább 3 percig.

A gyakorlat végén beszéljük át részletesen a történeteket: ki mit élt át, mi volt a legnagyobb kihívás, a csapattagoknak hogyan sikerült együttműködni.

Földes, P. (2009). Élmény és tanulás. Az élménypedagógia pedagógiai megközelítése. „Osztályfőnöknek lenni a mai iskolában” Élménypedagógia: módszerek a személyes és szociális készségek fejlesztésére.

Az OFOE programja a XV. Nógrádi Pedagógustalálkozóán. <https://osztalyfonok.hu/734/#foldes> (2018. 11. 20.)

Gombos, P. (2016). Olvasóvá nevelés. Új Köznevelés, 72(1), 26–27.

<http://folyoiratok.ofi.hu/uj-kozneveles/olvasova-neveles> (2018. 11. 20.)

Liddle, D. M. (2008). Tanítani a taníthatatlant. Pressley Ridge.

Csodaszarvas Iskolaiközösség Program (2020), Élmény tanítani – ötletek mindennapokra.

TANÍTÁSI DRÁMAGYAKORLATOK A KÜLÖNBÖZŐ TANTÁRGYAKON BELÜL

Cseh Ágnes tanító, Marosvásárhelyi Művészeti Főgimnázium

1. Anyanyelvi kommunikáció (Kaposi, 2012) Ábécé tárgyakkal

A teremben levő tárgyakat, játékokat tegyék betűrendbe.

Keresd a közmondást (szólást, versrészletet stb.)

Egy adott közmondás szavait kiosztják a csoport tagjai között. A kintről bejövő játékosnak kérdéseket kell feltennie, a csoport tagjai meg a válaszaikban el kell rejteniük a nekik jutott szót.

Mondj egy történetet!

Az egyik játékos el akar mesélni egy történetet, de társai egy-egy szóval arra készítetik, hogy belefoglalja történetébe a hallott szavakat.

Közös mondandó

Két gyerek alkot egy személyt és úgy tesznek fel kérdést társaiknak (akik szintén párban vannak), hogy minden szót más gyerek mond. A felelet is hasonlóképpen zajlik.

2. Román nyelvű kommunikáció Névkör

Minden tanuló kap egy nevet (állatnév, virágnév, tanult anyagból új szavak). Ezeket a „neveket” fel lehet tűzni kép vagy szó formájában a ruhájukra. Körben állnak a tanulók és dobják egymásnak a

babzsákot úgy, hogy előbb mondják a tanuló kapott nevét, akinek dobják. Változatok: annak a „nevet” mondják, akitől kapták a labdát, vagy három „nevet” mondanak: akitől kapták a babzsákot, a saját nevüket és akinek dobni fogják.

Páros versmondás

Párban adják elő a tanulók a verset oly módon, hogy az egyik mondja a verset, a másik a háta mögül a hónalja alatt kidugja a kezeit és gesztikulálva kíséri, erősíti a szöveg értelmét. Nem csak versszöveget lehet így előadni, hanem bármilyen más szöveg esetében érdekes az ilyen produkció.

Telefon

Az egyik tanuló „felveszi” a telefont és kezd beszélni valakiről, aki amint felismerte magát azonnal „felveszi” a telefont és kezd valaki másról mesélni.

Vadász

Körben állnak a gyerekek, a játékvezető odamegy valamelyik tanulóhoz és mond egy gyűjtőnevet. Akire rámutatott leggugol, a mellette levő társai közül az esik ki, aki később tudta vagy nem tudta leléni válaszával a társát.

Mondatalkotás

A tanulókat csoportokra osztjuk. Mindeki kap egy számkártyát. A számok kezdőbetűje lesz a szó első betűje, és ezekkel a szavakkal kell mondatot

alkotni. (Un om pleacă dintre noi.- unu, opt, patru, doi, nouă)

3. Matematika és természettudományok Számoljunk

A tanulók körben ülnek és el kell számolniuk 20-ig, úgy, hogy egyszerre csak egy gyerek szólalhat meg. Ha ketten mondják a számok, előlről kell kezdeni a számlálást.

Számfuttatás

Körben álló vagy ülő gyerekek egyidőben több számsort is mondanak. A játékvezető indítja a számsorokat, a résztvevők meg csak az előttük levőre öszpontosítanak és folytatják a számsorokat. Behuny szemmel is lehet.

Király-bíró

A tanulók körben ülnek. A játékvezető a király, mellette ül a bíró és utána a többi játékos, mindki sorban kap egy számot: 1, 2, ... A király kezdi a játékot és pedig olyan mondattal, hogy „Király hívja a kettest!”. A kettes játékos ha nem felel azonnal a „Kettes hívja az ötöst”, akkor a sor végére kerül és minden játékos eggyel előbb ül, így most megváltozik egyeseknek a „neve”. A királyt csak a bíró szólíthatja meg, a bírót csak az egyes játékos.

Legyen 10!

Számkártyákat osztunk ki a 4-5 fős gyerekcsoportoknak és ők fel kell használniuk mind a számokat úgy, hogy a számokkal végzett műveletek (+, -, x, :) eredménye legyen a kért mennyiség. Ha valamelyik csoportnak ez nem sikerül még kérhet számot.

Bumm!

A szorzótábla gyakorlására igen alkalmas. A tanulók körben ülnek és egyesével monják a számokat. A hatos többszöröse helyett bummot kell mondani, aki nem ezt tette vagy későn válaszolt kiesik. Változatok: nem csak a hatos többszöröse esetén kell bummot mondani, hanem akkor is ha van hatos a számban. Bumm esetén megváltozik a körbeháladás iránya.

Mi a szabály?

Egy tanuló kimegy a teremből, a többiek megegyeznek, hogy mi a szabály és annak megfelelően válaszolnak a bejövő kérdéseire. A szabály lehet: csak a fiúk mondanak igazat, a lányok nem, a válaszok kezdő betűi betűrendben következnek stb.

4. Személyiségfejlesztés Keresd a helyed!

Ellentétpárokat keresünk (pl. szomorúság – vidámság) és a tér két ellentétes sarkát kinevezzük ezeknek az ellentéteknek. A gyerekek helyezkedjenek el arra a helyre, ahol éppen most érzik magukat.

Kötött mondatkezdések

Befejezetlen mondatok segítségével mesélik el a gyerekek hétvégi élményeiket, vagy ami foglalkoztatja őket. Ilyen mondatkezdés lehet: Attól tartok, hogy..., Annak örülök, hogy..., Azt szeretném, ha..., Jó lenne, ha...

Mi lenne, ha...

Egy tanuló kimegy a teremből, a többiek eldöntik kiről szólnak a feleletek. A bejövő tanuló ilyen kérdéseket tehet fel: Mi lenne, ha bútor, virág, állat stb. lenne az illető gyerek. A válaszokból kell rájönnie melyik társáról van szó.

Névjegykártya

Mindenki ír magáról négy-öt belső tulajdonságot, összegyűjtjük a névjegykártyákat, összekeverjük, majd újra kiosztjuk azokat. Ki kell találni kiről van szó a névjegykártyán. A legutolsó, aki segíthet, az a kártya tulajdonosa.

5. Ének-zene és mozgás Tapsolj utánam!

Körbe ülve változó ritmusú tapskört indítunk el, fokozatosan nehezítve a feladatot.

Egér, mókus

Körben állva indítjuk el a tapsot. Az egér egy dobbantást indít jobbra, a mókus balra indít egy tapsot, majd felhúzza a vállait. A mozdulatsort lehet bonyolítani.

Kulcsos játék

A gyerekek körben állnak és egy kulcscsomót adnak körbe úgy, hogy a középben bekötött szemmel álló gyerek ne hallja meg. Ha meghallja, akkor rámutat arra az irányra, ahonnan hallotta a csörgést. Az ott álló gyerek öt szót kell mondjon azzal a betűvel kezdődően, amit mondott a kör közepén álló gyerek, amíg a kulcscsomó körbemegegy.

6. Játék-mozgás **Földrengés**

Két, egymással szemben álló sorba helyezzük el a székeket, eggyel kevesebbet. A szék nélkül maradt gyerek sétál a két sor között, és elkiálltja magát „Földrengés”. Mindenki fel kell álljon a székéről és más helyet keresnie.

Jobbra tőlem van egy hely

Eggyel több széket teszünk körbe mint ahány gyerek van. Aki mellett van az üres szék ráteszi a

jobb kezét és mondja: jobbra tőlem van egy hely, gyere Isti foglald el! A megnevezett gyerek átül az üres székre, de bárki átülhet a tőle balra levő üres székre. Ha valaki már rátette a jobb kezét az üres székre, akkor már nem lehet ráülni.

Elefánt, zsiráf, aranyhal

A tanulók körben állnak. A játékvezető odamegy valakihez és valamelyik állat nevét mondja: elefánt (a megszólított gyerek ormányt alakít a karjaival, a mellette levők fület tartanak karjaikkal az elefántnak), zsiráf (a középső gyerek felemeli a karját, a mellette levők leengedik a karjaikat a zsiráf lábait mutatva), aranyhal (a középső gyerek a szájával tátog, a mellette levők kezükkel a lebegő uszonyt utánozzák). Aki nem tudta teljesíteni a feladatát kiesik.

Könyvészet

1. GABNAI Katalin, 2005. *Rögtönzés. Drámajátékok Bevezetés a drámapedagógiába.* Helikon Kiadó, Budapest
2. KAPOSZI László, 2002. In: *Játékkönyv.* szerk. Kaposi László. Kerekasztal Színházi Nevelési Központ – Marczibányi Téri Művelődési Központ
3. PÖLÖS Annamária, KOVÁCS Nikoletta, 2011. *Játékmozsai.* Mozaik kiadó, Szeged
4. http://www.drama.hu/jatektar/a_gyujtemeny_jatekainak_jegyeke, 2016. március 4.

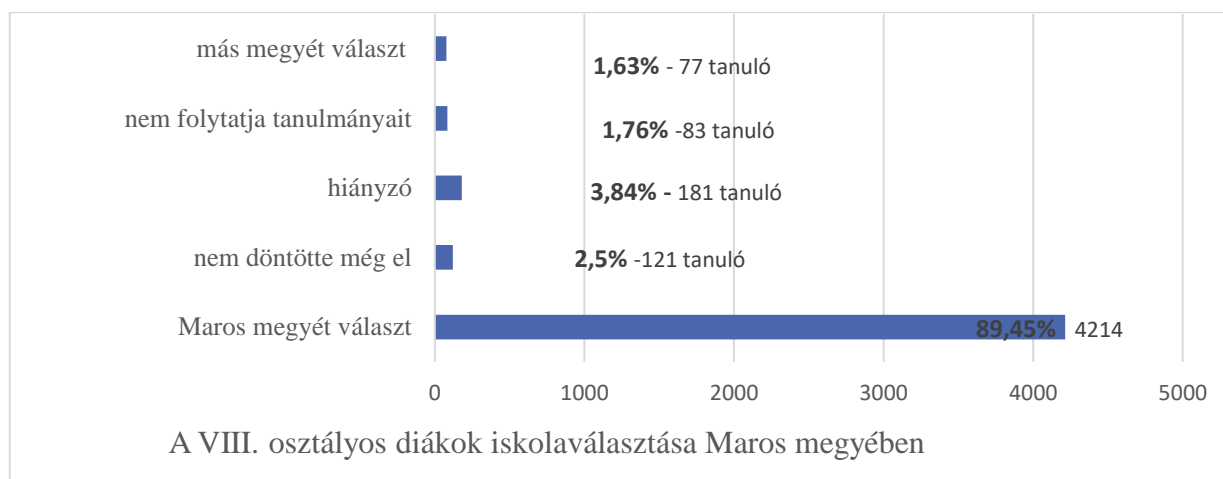
TANULMÁNY AZ ISKOLAVÁLASZTÁSI PREFERENCIÁK FELMÉRÉSÉRŐL

Cerghedi Adriana, CJRAE Mureş igazgató

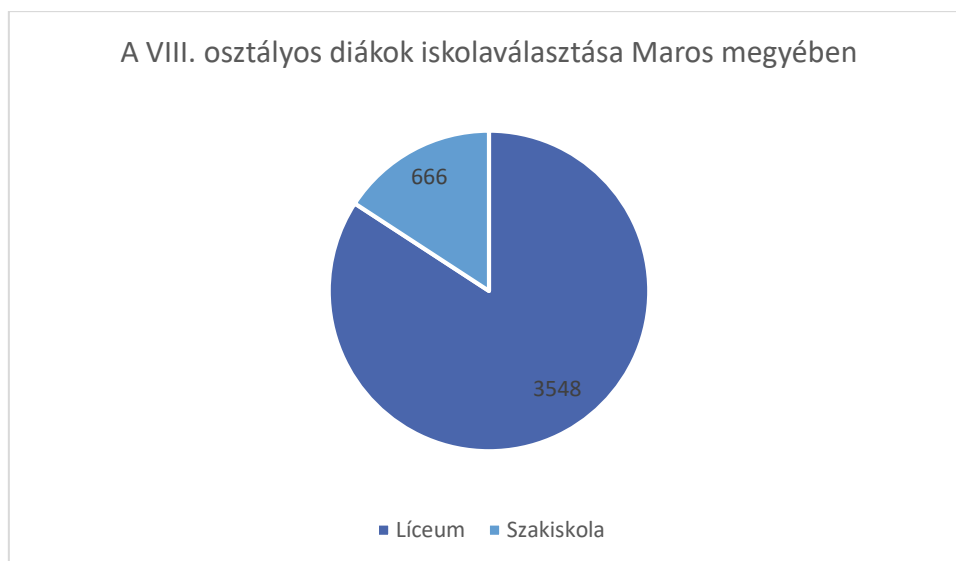
Fordító: Muica Otto pszichológus, Maros Megyei Neveléslélektani Központ

A 2023-as tanévben (november-december) a Maros Megyei Neveléslélektani Központ végzett egy tanulmányt a Maros megyei nyolcadik osztályos tanulók iskolaválasztási tendenciáiról, melynek eredményei érdekes képet mutatnak. Íme, néhány észrevétel az eredményeket illetően:

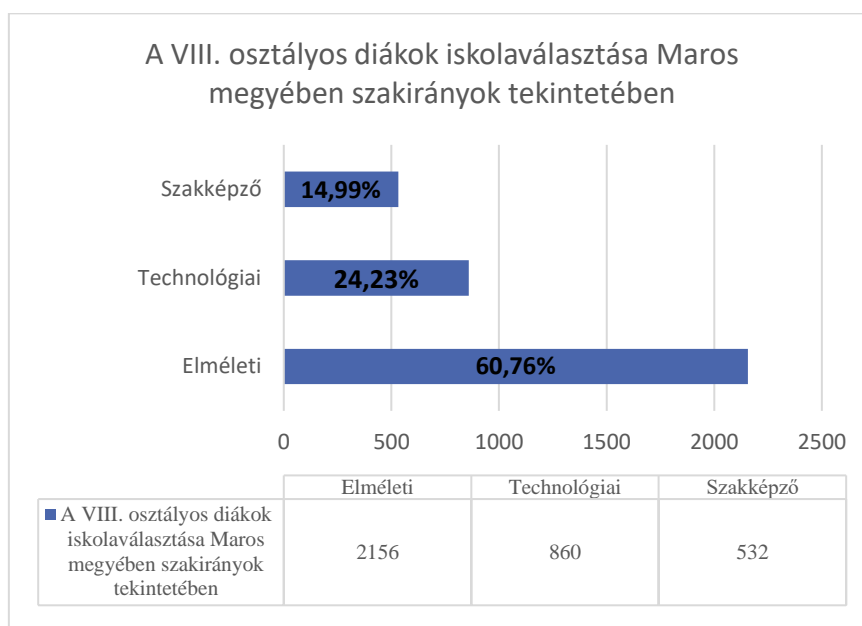
1. **Nagyrészt a Maros megyei oktatási intézményekre esik a diákok választása.** A diákok 89,45 százaléka megyén belüli iskolákat választ a tanulmányai folytatására. Ez többek között a diákok és a szülők bizalmát és elégedettségét jelezheti a helyi oktatási rendszerrel kapcsolatban.

2. **Legkeresettebb oktatási forma a líceum.** A diákok többsége (74,31%) a líceumokat választja, míg a szakiskolát csak kisebb százalékuk (14,13%), ami tükrözheti a diákok azon vágyát, hogy általánosabb képzést szerezzenek és tanulmányaikat a felsőoktatásban folytassák.

3. **Az elméleti és a technológiai szakirányzatok előtérbe helyezése:** A középiskolák elméleti irányzata vonzza a legtöbb diákot (60,76%), ezt követi a technológiai irányzat (24,23%). Ez azt jelzi, hogy az elméleti képzésnek és a különböző területekre való szakosodásnak nagy jelentőséget tulajdonítanak, ami megkönnyíti a munkaerő-piacon való elhelyezkedést.

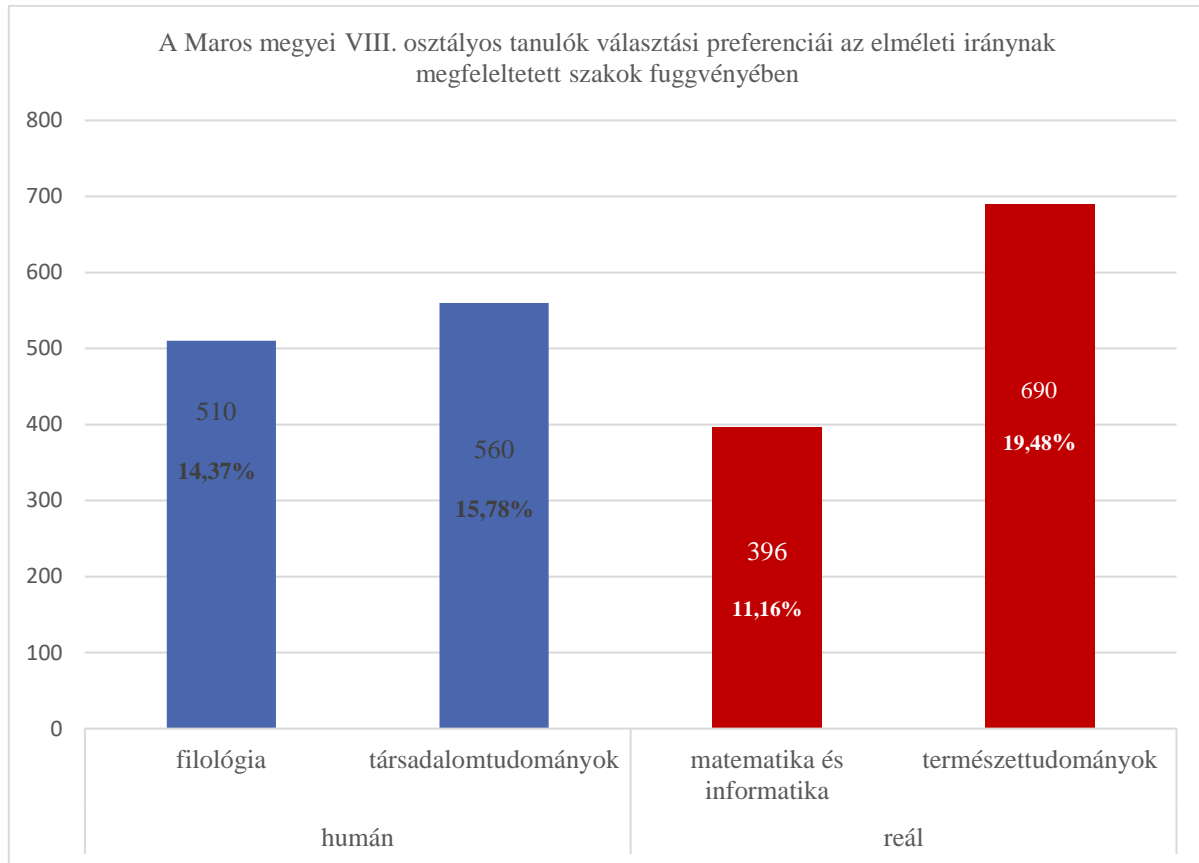

4. **A munkaerő-piacra való felkészítés fontossága:** Mivel a diákok jelentős százaléka a technológiai szakirányt választja, feltételezhető, hogy olyan szakirányt szeretnének követni, ami megkönnyíti a munkaerőpiacra való bejutásukat, és jobb elhelyezkedési lehetőségeket biztosít számukra a jövőben.

Összességében a tanulmány eredményei értékes információkkal szolgálhatnak a tanulók és a szülők, valamint az oktatási döntéshozó szervek számára a Maros megyében tartózkodó tanulók preferenciáinak és igényeinek jobb megértéséhez, valamint a jövőbeli iskolai projektek és tervek megalapozásához.

Érdekesnek tartjuk továbbá, hogy a reál szakirányon belül a természettudományokat a tanulók 19,48%-az, míg a matematika és informatika profilt kisebb része 11,16%-a választotta. Ez arra utal, hogy a diákok preferenciái változnak abban a tekintetben, hogy mely területeken kívánják folytatni tanulmányaikat.

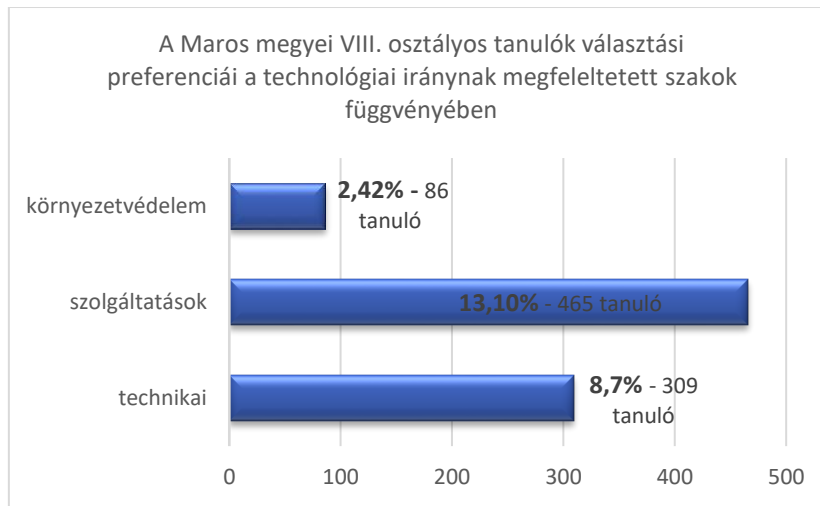
Fontos megjegyezni, hogy a természettudományok nagyobb százalékarányt mutatnak, mint a matematika és informatika. Ez a különbség tükrözheti azt, hogy a tanulók a természettudományhoz tartozó tantárgyakat jobban kedvelik, mint a matematikával és az informatikával kapcsolatos tantárgyakat, vagy pedig azt, hogy a tanulók percepciója és érdeklődése megváltozott a különböző tanulmányi területeket illetően.

Megjegyzendő, hogy a technológiai vonalon belül megoszlanak a választások a rendelkezésre álló szakok tekintetében. Az alábbiakban összefoglaljuk a tanulók preferenciáit:

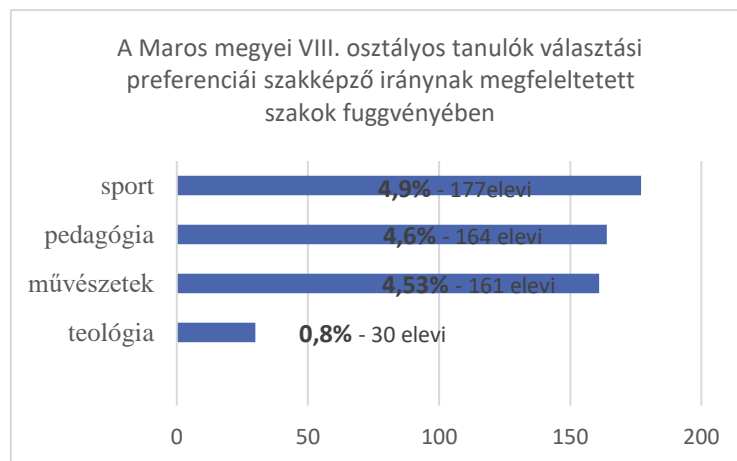
1. A tanulók 13,10%-a választja a szolgáltatásokkal kapcsolatos szakokat, ami azt jelzi, hogy nagymértékben kedvelik ezt a szakterületet.
2. A műszaki szakirányt a hallgatók 8,7%-a választja, ez az arány azonban alacsonyabb, mint a szolgáltatásokkal kapcsolatos irányzat esetében. A műszaki szakirány viszont továbbra is jelentős számú diákot vonz.
3. A természeti források és környezetvédelem irányzatokat a hallgatók 2,42%-a választja, ami a többi említett szakirányhoz viszonyítva alacsonyabb választási arányt jelent.

Ezeket az eltérő preferenciákat eredményezhetik az egyes tanulók érdeklődési területei és törekvései, a karrierlehetőségekkel kapcsolatos kilátások és a munkaerő-piaci követelmények. Fontos, hogy az oktatási intézmények figyelembe vegyék ezeket a preferenciákat az oktatási programok tervezésekor és a technológiai szakirányon belül releváns és vonzó lehetőségeket kínáljanak a tanulóknak.

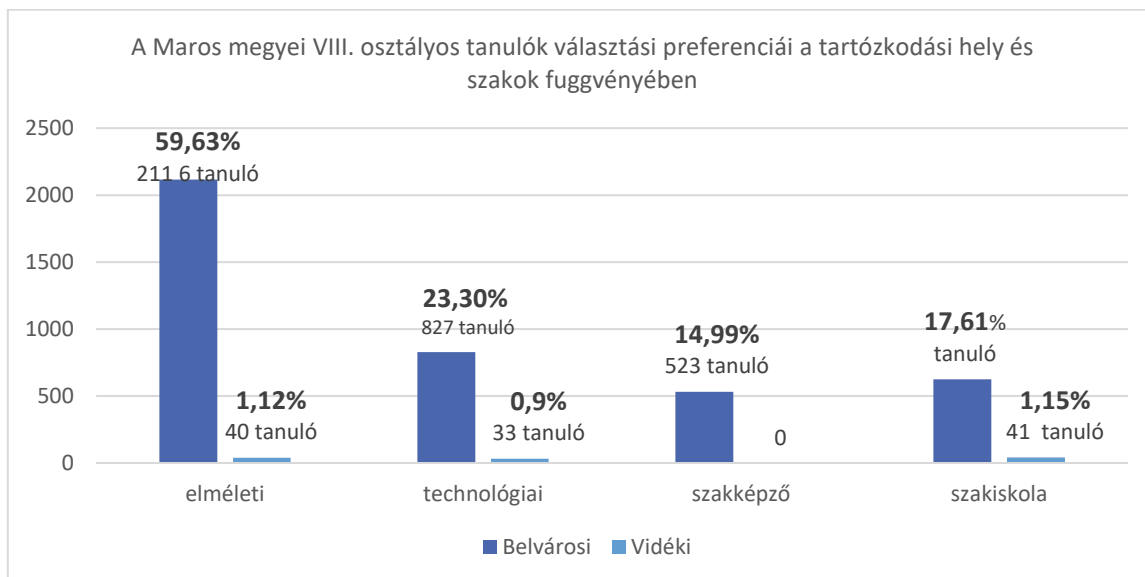

Érdekes megjegyezni, hogy a tehetséggondozó (vokacionális) ágazaton területen belül viszonylag egyenletesen oszlanak meg a diákok preferenciái a különböző szakirányok között. Az alábbiakban összefoglaljuk ezeket:

1. A sportirányzatot a tanulók mintegy 4,9%-a választja, ami a sporttal kapcsolatos tevékenységek és karrierek iránti jelentős érdeklődést jelzi.
2. A pedagógiai profilt a diákok 4,6%-a választja, ami az oktatási és képzési szakmák iránti érdeklődésre utal.
3. A művészeti profilt a diákok 4,53%-a választja, ami a művészeti és kreativitást igénylő területek iránti érdeklődést tükrözi.
4. A tanulók legkisebb százalékban a teológiai szakképzést választják, ami az illető szakterület iránti csökkent érdeklődésről tanúskodik.

Az adatok elemzéséből összetett kép rajzolódik ki a városi és vidéki diákok képzési preferenciáiról. A belvárosi zónában az elméleti irányzat választása dominál 59,63%-al, ami az oktatás tudományos és elméleti jegyei fele való érdeklődésre utal. Ugyanakkor csak 17,61%-uk választja a szakiskolát, ami a gyakorlati és műszaki képzés iránti csökkent érdeklődést jelzi. Ezzel szemben a vidéki területeken a tanulóknak csak 1,1%-a választja mind az elméleti, mind a szakmai irányt, ami kiegyensúlyozottabb megoszlást mutat a két oktatási forma között. Ezek az eredmények rámutatnak a városi és vidéki területek közötti jelentős különbségekre az oktatáshoz való hozzáférés és a különböző képzési módok értékeinek megítélése tekintetében.

A bemutatott adatok részletesebb összefoglalása az alábbi linken tekinthető meg:

<https://www.cjraems.ro/ospdec2023.PDF>